

A kompetenciafejlesztés keretei

A Tan Kapuja Buddhista Gimnázium bázisintézményi programja

Alsószentmárton - 2024.10.18.

Készítette: Harmat Mária

Gondolatok a kompetenciáról...

- Radó Péter:

„A kompetencia nem más, mint egy **kognitív rendszer**, amelynek vannak **ismeretekre, képességekre és attitűdökre** vonatkozó részelemei. Ha ennek a kognitív struktúrának **valamelyik eleme hiányzik**, akkor **nem vagyunk képesek** bizonyos ténykedések, cselekvések megtételére.”

Gondolatok a kompetenciáról...

- Pála Károly:

„Az ismeretek, képességek és attitűdök hármassága a kompetenciadefiníció fontos eleme, mivel **ez a három tényező szorosan összefügg**. Az ismereteket *át lehet ugyan adni*, de az ismeretek **csak akkor mobilizálhatók**, ha ezeknek *a működtetési technikáit* és azokat a *személyiségjegyeket* is **fejlesztjük**, amelyek *e technikák működtetését* valóban **szándékszerűen, motivációszerűen meg tudják jeleníteni.**”

Gondolatok a kompetenciáról...

- Visi Judit:

„A kompetencia nagyon összetett és bonyolult fogalom, és ma már nem lehet leegyszerűsíteni az **alkalmasságra és ügyességre**.

Ma sokkal összetettebb jelentéstartalom kötődik a szóhoz, de az **alkalmazás, alkalmasság, alkalmazásképesség** mindenképpen benne van a kompetencia fogalmában.

A kompetencia fogalmában az **ismeret, a képesség és az attitűd** egysége jelenik meg. A kompetencia alapú oktatásban a **motiváció szerepe hangsúlyos**, hiszen **képességfejlesztés, képességkialakítás motivációs háttér nélkül lehetetlen**, és ennek a motivációs háttérnek a **befogadó (tanuló) és az ismeretet nyújtó, a képességeket, attitűdöket alakító (tanár) oldaláról egyaránt meg kell jelennie, különben nem beszélhetünk magáról a folyamatról.**”

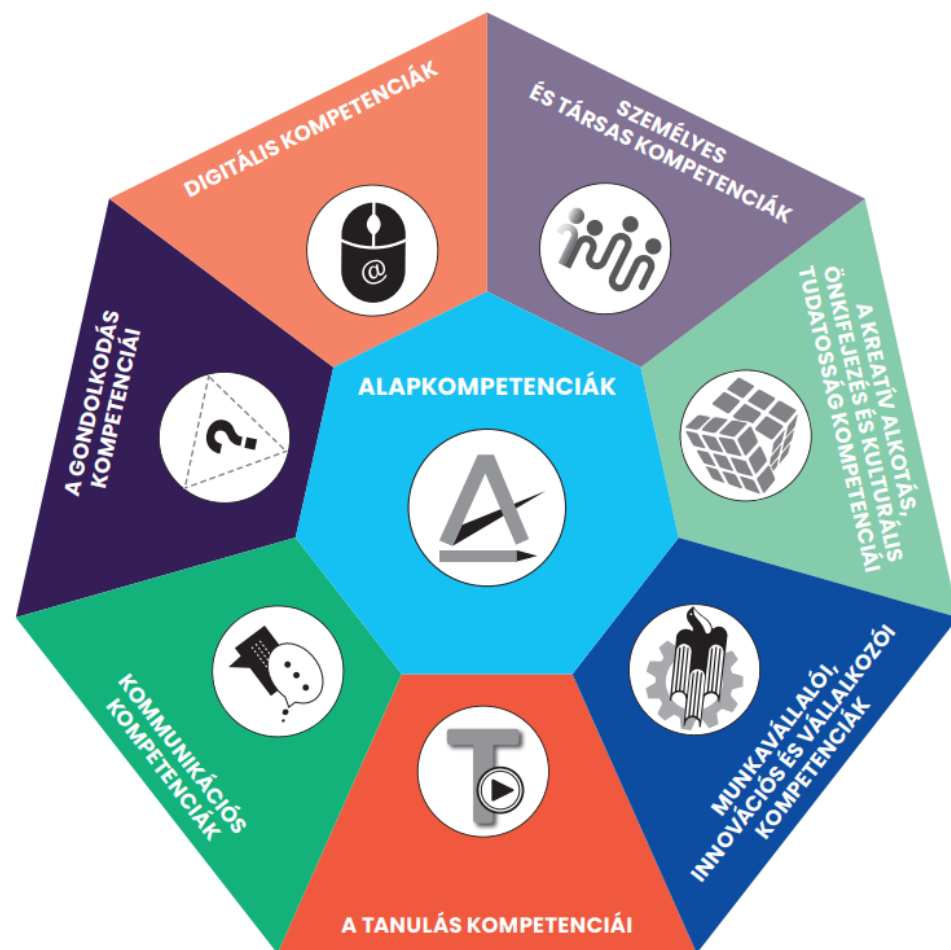
Mi is a kompetencia?

MOTIVÁCIÓ

- Képességfejlesztés, képesség kialakítás feltétele a befogadó (tanuló) oldaláról
- Képességfejlesztés, képesség kialakítás feltétele az ismeretet nyújtó, képességet, attitűdöt formáló (tanár) oldaláról

Alapkompetenciák

Alapkompetenciák:

alapvető ismereteknek, készségeknek és attitűdöknek a rendszere (írás, olvasás, számolás, mozgások), amelyek lehetővé teszik a használható, alkalmazásképes tudás megszerzését.

A tanulás kompetenciái:

az egyéni tanulási útvonalak kialakítása, belső motivációval ösztönzött tevékenységek végzése, önszabályozó stratégiák alkalmazása, a tudás aktív konstruálása, önállóan vagy másokkal együttműködve.

Kommunikációs kompetenciák:

a tanuló szóban, írásban és digitális eszközök felhasználásával vagy egyéb módon, kommunikációs szándékkal, olyan információcserét folytat, amely a gondolatok, érzések és tapasztalatok hatékony kölcsönös megosztását teszi lehetővé.

A gondolkodás kompetenciái:

adatgyűjtés és -rendszerezés, információátalakítás, -értelmezés és -elemzés, összefüggés-feltárás, kritikai mérlegelés és döntés, amelyek hozzájárulnak a tudományos és technológiai gondolkodás kialakulásához.

Digitális kompetenciák:

az információk kezelése, a digitális térben folytatott kommunikáció és együttműködés, valamint a biztonságos és etikus eszközhasználat; a tanuló digitális tartalmakat és algoritmusokat hoz létre és alakít, fejlődik a digitális problémamegoldó képessége.

Személyes és társas kompetenciák:

a pozitív énkép, a testi-lelki egészség, az alkalmazkodás készségei, a kiegyensúlyozott társas kapcsolatok és a tudatos életvitel; a tanuló tisztában van alapvető jogaival, kötelezettségeivel és kisebb-nagyobb közösségeihez fűződő felelősségével.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

a tanuló kreativitásának kibontakoztatása, a művészi önkifejezés megélése, a kulturális önazonosság és a sokszínűség pozitív értelmezése, az emberi alkotás tisztelete.

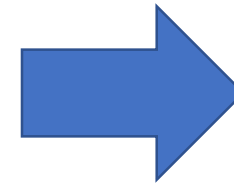

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:

felelősségvállalás az elvégzett munka eredményéért és minőségéért, vállalkozói hajlandóság, kezdeményezőkézség, nyitottság a munkavállalás lehetőségeire és pozitív jövőkép.

Hogyan fejleszthetők az egyes kompetenciák a tanítás-tanulás folyamatában?

- Anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció
  - Olvasási stratégiák alkalmazása
  - Vita és érvelési gyakorlatok
  - Kommunikáció valódi helyzetekben
  - Kulturális elemek bevonása
- Matematikai kompetencia
  - Gyakorlati feladatok valós életbeli problémákkal
  - Problémamegoldás ösztönzése
- Digitális kompetencia
  - Digitális eszközök és online platformok használata
- Szociális kompetencia, kezdeményezőképeség
  - Csoportmunka és együttműködés, Projektalapú tanulás

Az integrált, gyakorlatorientált oktatás, amely figyelembe veszi a különböző kulcskompetenciákat, elősegíti a diákok széles körű fejlődését

A pedagógus szerepe, hogy különböző módszerekkel és feladatokkal támogassa ezen kompetenciák egyéni és csoportos fejlesztését.

A motiváció fejlesztésének, fenntartásának gyakorlati módjai

A motiváció fejlesztése és fenntartása kulcsfontosságú a sikeres és eredményes tanulási folyamatban.

Érdekes és változatos tananyag

Játékosítás / játékos tanulás

Pozitív visszajelzés és elismerés

Egyéni különbségek figyelembevétele

Célok és elvárások tisztázása

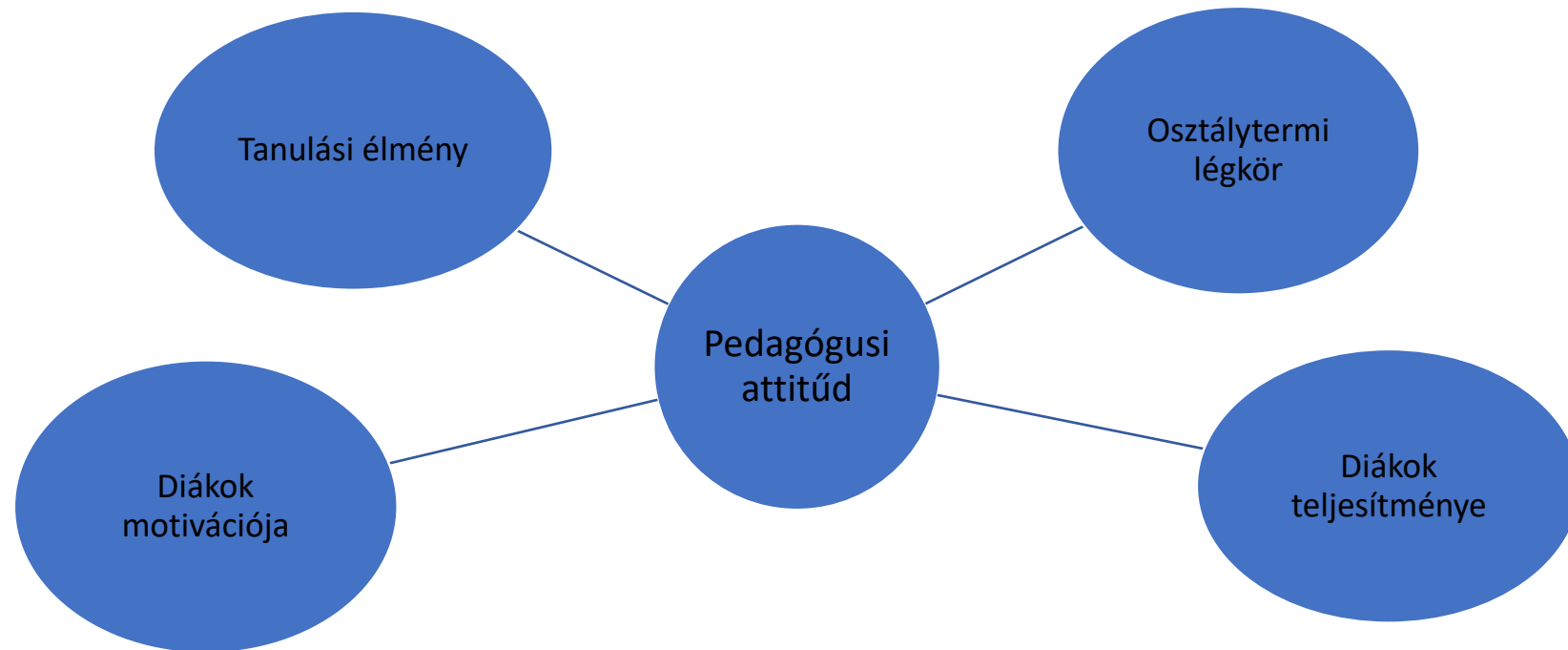
Tanulási környezet

Diákok bevonása a tanulási folyamatba

Érzelmi intelligencia és kapcsolatok

A pedagógusi attitűd meghatározó szerepe

A pedagógusi attitűd pozitív változása **egy folyamat**, amelyhez tudatos munka, önreflexió és támogatás szükséges. A pedagógusoknak az a képességük, hogy saját fejlődésükre és jólétükre is figyeljenek, nagy **hatással van arra, hogyan tudják a diákokat motiválni és támogatni a tanulásban.**

Tanulásmódszertan ajánlása

Differenciált oktatás <ul style="list-style-type: none"> • Egyéni szükségletekre szabott tanulás • Rugalmas tanulási utak	Projektalapú tanulás <ul style="list-style-type: none"> • Valós élethelyzetekhez kapcsolódó feladatok • Közös munka és együttműködés	Játékos tanulás <ul style="list-style-type: none"> • Játékok és kihívások beépítése • Digitális tanulási eszközök	Élményalapú tanulás <ul style="list-style-type: none"> • Kirándulások, iskolai műhelymunkák vagy gyakorlati feladatok • Kulturális programok	Kollaboratív tanulás <ul style="list-style-type: none"> • Csoportos tanulás • Társaktól tanulás
Kreatív tanulási módszerek <ul style="list-style-type: none"> • Művészeti kifejezés • Drámapedagógia	Fejlődési szemlélet kialakítása <ul style="list-style-type: none"> • Hibázás, mint tanulási lehetőség • Pozitív visszajelzés és elismerés	Mentorálás és támogatás <ul style="list-style-type: none"> • Egyéni megsegítés • Iskolán kívüli támogatás	Érzelmi és szociális készségek fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> • Érzelmi intelligencia fejlesztése • Szociális készségek fejlesztése	Szülőkkel való együttműködés <ul style="list-style-type: none"> • Szülők bevonás • Senior program

Mi a tanulság? Mi lehet a jövő?

Változatlan szabályok, változatlan *ethosz*, szervezeti logika alapján működő iskolában nem lehet pedagógiai-módszertani forradalmat véghezvinni.

Az iskola **kultúráját, adszorpciós (befogadó) készségét, attitűdjét** kellene elsősorban megváltoztatni ahhoz, hogy egy iskola változtatni tudjon a mindennapi praxisán.

A befogadó képességek intézménybeli szintje nagyon egyszerű dolgokon lemérhető. Például:

- Akarnak-e a pedagógusok változtatni?
- Meg vannak-e győzve arról, hogy a jövőben másként kell csinálni az iskolát?
- Képesek-e, hajlandók-e egészen másképp együttműködni egymással az ugyanazokat a gyerekeket tanító pedagógusok vagy sem?
- Mennyire képes az iskolai menedzsment a változásra, az egészen más típusú szervezeti folyamatok kialakítására, folytonos fejlesztésére?

(Radó-Pála-Visi 2010)

Mi a tanulság? Mi lehet a jövő?

- Külső/belső fejlesztéssel ki lehet dolgozni egy lehetséges megoldást, és azokat az eszközöket, hordozókat, amelyek alkalmazhatóvá, fogyaszthatóvá teszik az iskola és a pedagógusok számára az új módszertani kultúrát,
- DE! A ***módszertani váltást, az iskola kultúrájának az átalakítását*** csak maga
  - az iskola,
  - az intézmény,
  - a pedagógusok és
  - a vezetők tudják **végrehajtani**.

INNOVÁCIÓ

Felhasznált források és ajánló

- „A kompetencia az ismeretek, képességek és attitűdök egysége” – kerekasztalvita a kompetenciafejlesztésről és a kompetencia alapú oktatásról. Elérhetőség: <https://ofi.oh.gov.hu/tudastar/kompetencia/kompetencia-ismeretek>, letöltés: 2024.09.26.
- Tudástár: A kompetencia. Elérhetőség: <https://ofi.oh.gov.hu/tudastar/tanulas-tanitas/kompetencia>, letöltés: 2024.09.26.
- Kompetencia területek, Csépe Valéria. Elérhetőség: <file:///C:/Users/Harmat%20M%C3%A1ria/Downloads/kiemelt-kompetenciaterulek-2.pdf>, letöltés: 2024.09.26.
- OKM anyagok: https://www.oktatas.hu/koznevelo/meresek/digitalis_orzagos_meresek/alt_szakmai_anyagok Letöltés: 2024.09.30.
- Elemzéshez anyagok:
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/meresek/orszmer2013/kompetenciameres_intezmenyi_teljesitmenyek_elemzese.pdf, 2024.09.30.
https://www.oktatas.hu/koznevelo/meresek/kompetenciameres/tanulmanyok_publikaciok, letöltés: 2024.09.30.
https://okm.kir.hu/fit2/pdf/OKM_2022_Orszagos_jelentes.pdf, letöltés: 2024.09.30.
- A Pécsi POK weboldaláról elérhető szakmai anyagok ajánlása:
  - Gamifikáció az értékelésben
  - SNI Információs füzet
  - Pedagógiai értékelés - Az önszabályozó tanulás rendszere
  - A szövegértési kompetencia fejlesztése a történelem tantárgy keretében
  - Projektoktatás szerepe, jelentősége, technikája az iskolai fejlesztő munkában – segédlet projektek tervezéséhez
  - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek helyzete az „atipikus” fejlődés szempontjából
  - IKT lehetőségek a nyelvoktatásbanElérhetőség:
https://www.oktatas.hu/koznevelo/pok/pecs/szakmai_anyagok_pedagogusoknak

Köszönöm a figyelmet!